

Sygn. akt II UK 275/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 czerwca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska (przewodniczący)

SSN Zbigniew Korzeniowski

SSN Krzysztof Staryk (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku S. P.
przeciwko Dyrektorowi Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw
Wewnętrznych w Warszawie
o wypłatę emerytury policyjnej w pełnej wysokości,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 24 czerwca 2015 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 16 kwietnia 2014 r.,

oddala skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

S. P. od 15 listopada 1966 r. rozpoczął służbę w Milicji Obywatelskiej, a następnie w Policji, a od 1 lipca 1990 r. do 31 lipca 1996 r. w Urzędzie Ochrony Państwa. Zakład Emerytalno-Rentowy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (dalej również jako „organ emerytalny”) decyzją z dnia 8 sierpnia 1996 r. przyznał

wnioskodawcy prawo do policyjnej emerytury, ustalając ją w wysokości 75% podstawy wymiaru – w kwocie 3.805,34 zł. Od 1 marca 2009 r. podwyższono emeryturę do kwoty 6.516,77 zł.

Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu Instytutu Pamięci Narodowej poinformowała organ emerytalny w dniu 26 listopada 2009 r., że S. P. w okresie od 1 września 1971 r. do 31 lipca 1990 r. pełnił służbę w organach bezpieczeństwa państwa. Stało się to podstawą do zmniejszenia wysokości emerytury od 1 stycznia 2010 r. do kwoty 4.956,26 zł, przy ustaleniu, że emerytura z tytułu wysługi wynosi 46,39% podstawy wymiaru – na podstawie art. 15b w związku z 32 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. z 2004 r. Nr 8, poz. 67 ze zm.; dalej również jako: „ustawa zaopatrzeniowa”).

S. P. złożył w organie emerytalnym oświadczenie z dnia 9 marca 2011 r., że jego przychody w 2010 r. oraz w 2011 r. z tytułu pracy na stanowiskach profesora prawa na różnych uczelniach przekraczały limit 130% wynagrodzenia; ponadto w dniu 6 grudnia 2010 r. ukończył 65 lat. Decyzją z dnia 13 kwietnia 2011 r. organ emerytalny dokonał przeliczenia emerytury policyjnej odwołującego się ustalając, że emerytura z tytułu wysługi lat wg zestawienia wynosi 65,13% podstawy wymiaru tj. kwotę 7.505,58 zł, która ulega zmniejszeniu z tytułu osiągnięcia przychodu o kwotę 1.876,40 zł na podstawie art. 41 ustawy zaopatrzeniowej, na skutek czego do wypłaty przypada kwota 4.531,55 zł.

Pismem datowanym 2 listopada 2011 r. odwołujący się zwrócił się do organu emerytalnego o wydanie decyzji odnoszącej się do kwestii ukończenia przez niego 65 roku życia, co powoduje według niego, że zgodnie z art. 103 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.; dalej również jako „ustawa emerytalna”), jego świadczenie nie powinno być zmniejszane. Decyzją z dnia 24 listopada 2011 r. (zaskarżoną w niniejszym postępowaniu) organ emerytalny odmówił wypłaty emerytury policyjnej w pełnej wysokości.

Sąd Okręgowy – Sąd Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 30 stycznia 2013 r. oddalił odwołanie S. P. od decyzji z dnia 24 listopada 2011 r. Sąd pierwszej instancji rozważał, czy w sprawie ma zastosowanie art. 103 ust. 2 ustawy emerytalnej w związku z art. 11 ustawy zaopatrzeniowej, zgodnie z którym w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się przepisy ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Według tego Sądu regulacja określona w art. 11 ustawy zaopatrzeniowej odnosi się jedynie do spraw nieuregulowanych w tej ustawie, a sporna w sprawie kwestia jest w pełni uregulowana w art. 41 ustawy zaopatrzeniowej. Emerytura odwołującego się stanowi mniej niż 75% podstawy jej wymiaru i bezspornie osiągnął on przychód w kwocie przekraczającej 130% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, dlatego jego odwołanie było niezasadne.

Wyrokiem z dnia 16 kwietnia 2014 r. Sąd Apelacyjny oddalił apelację odwołującego się od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 30 stycznia 2013 r.

Sąd Apelacyjny zaakceptował ustalenia faktyczne zaskarżonego wyroku oraz jego ocenę prawną. Sąd ten podkreślił, że odwołujący się ma ustalone prawo do emerytury policyjnej w oparciu o przepisy ustawy zaopatrzeniowej, które to świadczenie jest wypłacane z budżetu państwa, na zasadach określonych w ustawie. Po uzyskaniu przez organ emerytalny informacji o pełnieniu przez S. P. służby w organach bezpieczeństwa państwa, Dyrektor Zakładu Emerytalno - Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych dokonał w decyzji z dnia 17 grudnia 2009 r. ponownego obliczenia wysokości emerytury w ten sposób, że wskaźnik podstawy wymiaru emerytury za okres tej służby obniżono z 2,6% podstawy wymiaru do 0,7% podstawy wymiaru za każdy rok służby we wskazanym okresie. Wysokość emerytury wyniosła 46,39% podstawy jej wymiaru. Kolejnymi decyzjami organ emerytalny, załatwiając wnioski skarżącego, doliczał do wysługi emerytalnej okresy składkowe przebyte po uzyskaniu prawa do emerytury, jednak wysokość emerytury nie osiągnęła ani w 2010 r. ani w 2011 r. 75% podstawy jej wymiaru.

Sąd Apelacyjny ustalił, że przychód S. P. z innych tytułów niż świadczenia z zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy przekracza wyższą kwotę graniczną przychodu wynoszącą ponad 130% przeciętnego rocznego wynagrodzenia

ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego i wobec tego na podstawie art. 41 ust. 1 ustawy zaopatrzeniowej podlega ograniczeniu o 25% wysokości tej emerytury, gdyż świadczenie odwołującego się obecnie, po wskazanym wyżej przeliczeniu, nie wynosi 75% podstawy wymiaru.

Sąd drugiej instancji uznał, że zasady wypłacania emerytury, ograniczenie jej wysokości w związku z osiągnięciem przychodu innego niż świadczenia określone w ustawie zaopatrzeniowej, zostały szczegółowo unormowane w tej ustawie, a w szczególności w jej art. 41 zamieszczonym w Dziale V zatytułowanym „Ustalanie i zawieszanie prawa do świadczeń oraz zmniejszanie ich wysokości”. W przepisie art. 41 tej ustawy jest szczegółowe odesłanie do wskazanych przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i wobec tego w pozostałym zakresie, w jakim nie odsyła on do ustawy emerytalnej, znajdują zastosowanie przepisy ustawy zaopatrzeniowej. Wskazany wyżej przepis nie odsyła do art. 103 ust. 2 ustawy emerytalnej, a z przepisu art. 41 ust. 4 ustawy zaopatrzeniowej wynika, w jakich sytuacjach emerytura nie podlega ograniczeniu w związku z osiąganym dodatkowym przychodem przez emeryta policyjnego. W konkluzji Sąd Apelacyjny stwierdził, że nie doszło do naruszenia przepisu art. 103 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z art. 11 ustawy zaopatrzeniowej, ponieważ w rozpatrywanej sprawie zastosowanie ma jedynie art. 41 ustawy zaopatrzeniowej. Sąd drugiej instancji za bezzasadny uznał zarzut apelacji, że pozbawienie emeryta policyjnego – byłego funkcjonariusza, prawa do wypłaty emerytury w pełnej wysokości wobec ukończenia przez niego 65 roku życia, jest sprzeczne z zasadą równości wobec prawa. Uznając bezzasadność powyższego zarzutu Sąd drugiej instancji stwierdził, że odwołujący się otrzymuje świadczenie nie z ubezpieczenia społecznego, a z budżetu państwa; zasady przyznawania i obliczania świadczeń dla byłych funkcjonariuszy są korzystniejsze niż zasady przyznawania i obliczania świadczeń z powszechnego systemu ubezpieczeniowego już chociażby z tego względu, że funkcjonariuszom przysługuje emerytura, bez względu na wiek po 15 latach służby i jej podstawę wymiaru stanowi uposażenie na ostatnio zajmowanym stanowisku, a w przypadku osób mających prawo do emerytury z FUS przysługuje ona po ukończeniu wskazanego w ustawie wieku (przekraczającego 60 lat dla

kobiet i 65 lat dla mężczyzn), a podstawę wymiaru tych świadczeń stanowi podstawa wymiaru składek z kolejnych 10 lat lub lat 20; w przypadku osiągnięcia dodatkowego przychodu przez ubezpieczonego korzystającego ze świadczeń z FUS, a przekraczającego 130% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia jego świadczenie podlega w całości zawieszeniu, a byłego funkcjonariusza Policji jedynie ograniczeniu o 25%. Ponadto, przepisy dotyczące świadczeń z zaopatrzenia przysługujące z budżetu państwa, jak i przepisy z zakresu ubezpieczeń społecznych, są bezwzględnie obowiązujące i muszą być stosowane ściśle według ich treści.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego odwołujący się zaskarżył skargą kasacyjną w całości. Skargę oparto na pierwszej podstawie kasacyjnej (art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c.) i zarzucono błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 103 ust. 1 i ust. 2 ustawy emerytalnej w związku z art. 11 i art. 41 ust. 1, ust. 3 i ust. 4 ustawy zaopatrzeniowej, polegające na nieuwzględnieniu przez Sąd drugiej instancji w stanie faktycznym tej sprawy tego, że na mocy wspomnianych przepisów emeryci policyjni, którzy ukończyli 65 lat życia i ich emerytura nie stanowi 75% podstawy wymiaru emerytury, a osiągają przychody, w tym przekraczające 130% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia są zwolnieni ze zmniejszenia emerytury na podstawie art. 103 ust. 1 i ust. 2 ustawy emerytalnej.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu drugiej instancji w całości oraz o uchylenie wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania wraz z rozstrzygnięciem o należnych kosztach procesu za wszystkie instancje według norm przepisanych.

Skarżący podkreślił, że według poglądu Sądu Apelacyjnego wyrażonego w zaskarżonym wyroku należy wykluczyć dopuszczalność stosowania przepisu art. 103 ust. 1 i ust. 2 ustawy emerytalnej do emerytów policyjnych, których emerytura nie stanowi 75% podstawy jej wymiaru, a osiągają przychody z tytułu działalności podlegającej obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu, w tym w kwocie przekraczającej 130% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, gdyż kwestia ta została uregulowana kompleksowo w art. 41 ust. 4 ustawy zaopatrzeniowej. Według skarżącego w art. 41 ust. 4 ustawy zaopatrzeniowej zostało uregulowane jedynie nieobniżanie emerytury policyjnej w razie osiągnięcia

przychodu, wobec osób, których emerytura stanowi 75% podstawy jej wymiaru. Przepisy te nie regulują w ogóle nieobniżania emerytur w razie osiągnięcia przychodu przez osoby, które osiągnęły wiek emerytalny w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a ich emerytura policyjna nie stanowi 75% podstawy jej wymiaru. W takiej sytuacji zdaniem skarżącego ma zastosowanie art. 103 ust. 1 i ust. 2 ustawy emerytalnej w związku z art. 11 ustawy zaopatrzeniowej. W przeciwnym wypadku wobec tej grupy ubezpieczonych wystąpiłaby sytuacja nierównego stosowania prawa, gdyż pomimo osiągnięcia wieku emerytalnego, w przypadku osiągnięcia przychodów, ich emerytury ulegałyby odpowiedniemu obniżeniu. Osoby te byłyby wykluczone z możliwości nieobniżania emerytury, w sytuacji, gdy inne grupy emerytów, po osiągnięciu danego wieku, z tego przywileju by korzystały.

W ocenie skarżącego sprawa nie obniżania emerytury policyjnej w związku z osiągnięciem wieku emerytalnego, w przypadku osiągnięcia przychodów, nie jest uregulowana w przepisach ustawy zaopatrzeniowej; art. 41 ust. 4 tej ustawy reguluje jedynie tę kwestię w odniesieniu do wysokości wskaźnika podstawy emerytury 75% i „zupełnie pomija osiągnięcie wieku emerytalnego, co uzasadnia, iż kwestia ta znajduje regulacje w przepisach ustawy o emeryturach i rentach z FUS”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest bezzasadna.

Od dnia 4 lipca 2009 r. art. 41 ust. 1 ustawy zaopatrzeniowej stanowi, że w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, emerytura lub renta inwalidzka ulega zmniejszeniu na zasadach określonych w przepisach art. 104 ust. 1a-6, ust. 8 pkt 1 i 2 oraz ust. 9 i 10 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, nie więcej jednak niż o 25% wysokości tej emerytury lub renty inwalidzkiej, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3. Natomiast ust. 3 tego artykułu precyzuje, iż w razie osiągnięcia przychodu, określonego w ust. 1, w kwocie przekraczającej 130% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy, ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu

Statystycznego, kwota emerytury lub renty inwalidzkiej ulega zmniejszeniu o 25% jej wysokości.

Celem ustawy nowelizacyjnej, opublikowanej w Dz.U. z 2009 r. Nr 95, poz. 786, była konieczność zapewnienia zgodności art. 41 ustawy zaopatrzeniowej z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 15 kwietnia 2008 r., sygn. akt P 9/06 oraz spójności przepisów prawa. W ocenie Sądu Najwyższego nie doszło jednak do pełnej korelacji zasad zmniejszania świadczeń emerytalnych otrzymywanych z ustawy zaopatrzeniowej z systemem powszechnym (ustawą emerytalną). Wprawdzie ust. 1 art. 41 wprowadził unormowania częściowo zbliżone do systemu powszechnego do tych emerytów mundurowych, którzy osiągają przychód od 70% do 130% przeciętnego wynagrodzenia, jednak w przypadku byłych funkcjonariuszy, uzyskujących dodatkowe przychody w wysokości powyżej 130% przeciętnego wynagrodzenia, ich świadczenie ulega zmniejszeniu tylko o 25% wysokości, natomiast art. 104 ust. 7 ustawy emerytalnej stanowi, że prawo do emerytury, renty z tytułu niezdolności do pracy oraz renty rodzinnej, do której uprawniona jest jedna osoba, ulega zawieszeniu w całości w razie osiągnięcia przychodu w kwocie wyższej niż 130% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia.

Zdaniem Sądu Najwyższego unormowanie art. 41 ust. 1-4 ustawy zaopatrzeniowej jest komplementarne, a z przepisu art. 41 ust. 4 ustawy zaopatrzeniowej wynika, w jakich sytuacjach emerytura nie podlega ograniczeniu w związku z osiąganym dodatkowym przychodem przez emeryta policyjnego. Art. 18 ust. 1 ustawy zaopatrzeniowej koresponduje z tą regulacją prawną: kwota emerytury bez uwzględnienia dodatków, zasiłków i świadczeń pieniężnych, o których mowa w art. 25, nie może przekroczyć 75% podstawy wymiaru emerytury. W przypadku zwiększenia emerytury, o którym mowa w art. 15 ust. 4, kwota emerytury nie może przekroczyć 80% podstawy wymiaru emerytury. W myśl art. 15 ust. 1 ustawy zaopatrzeniowej emerytura dla funkcjonariusza, który pozostawał w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., wynosi 40% podstawy jej wymiaru za 15 lat służby i wzrasta o: 1) 2,6% podstawy wymiaru - za każdy dalszy rok tej służby; 2) 2,6% podstawy wymiaru - za każdy rok okresów składkowych poprzedzających służbę, nie więcej jednak niż za trzy lata tych okresów; 3) 1,3% podstawy wymiaru - za każdy rok okresów składkowych ponad trzyletni okres składkowy, o którym

mowa w pkt 2; 4) 0,7% podstawy wymiaru - za każdy rok okresów nieskładkowych poprzedzających służbę.

Zdaniem Sądu Najwyższego odesłanie do wymienionych w art. 41 ust. 4 ustawy zaopatrzeniowej 75% podstawy wymiaru powoduje, że emeryci mundurowi z adekwatnie długim stażem ubezpieczeniowym mogli bez problemu korzystać z dobrodziejstwa tego przepisu; mają zapewnioną możliwość zarobkowania i osiągania dodatkowych przychodów bez zmniejszania wysokości emerytury, co jest podobnym unormowaniem do art. 103 ust. 2 ustawy emerytalnej. Zwrócić należy jednak uwagę, że nie jest możliwa pełna analogia, gdyż funkcjonariusze Policji mogli nabyć uprawnienia emerytalne po 15 latach służby bez płacenia składki na ubezpieczenie społeczne (np. w wieku około 40 lat), a osoby opłacające składki na ubezpieczenie społeczne mogły skorzystać z uprawnień emerytalnych dopiero po ukończeniu 60 lub 65 lat (z wyjątkami). Emerytura policyjna ma szczególny charakter z uwagi na fakt jej finansowania wprost z budżetu państwa, jak również z uwagi na sposób ustalania świadczenia emerytalnego. Zgodnie bowiem z art. 5 ust. 1 ustawy zaopatrzeniowej podstawę wymiaru emerytury stanowi zasadniczo uposażenie należne funkcjonariuszowi na zajmowanym ostatnio (tj. przed zwolnieniem ze służby) stanowisku, co jest o wiele korzystniejszym unormowaniem od zawartego w ustawie emerytalnej.

W tym kontekście należy podnieść, że w art. 15b ustawy zaopatrzeniowej wprowadzono odmienne zasady określania wysokości emerytur policyjnych w stosunku do osób, które pełniły służbę w organach bezpieczeństwa państwa wymienionych w art. 2 ustawy o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów, i które pozostawały w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., obniżając wysokość emerytur w zakresie wynikającym z okresów służby w tychże organach. Zgodnie bowiem z art. 15b ust. 1 ustawy w przypadku wskazanych osób emerytura policyjna wynosi: 1) 0,7% podstawy wymiaru - za każdy rok służby w organach bezpieczeństwa państwa w latach 1944-1990; 2) 2,6% podstawy wymiaru - za każdy rok służby lub okresów równorzędnych ze służbą, wskazanych w art. 13 ust. 1 pkt 1, 1a oraz pkt 2-4 ustawy zaopatrzeniowej.

Art. 41 ust. 4 ustawy zaopatrzeniowej, w brzmieniu obecnie obowiązującym, został wprowadzony przez art. 2 pkt 3 ustawy z dnia 8 grudnia 2000 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Urzędu Ochrony Państwa, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. Nr 122, poz. 1313), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2001 r. Zgodnie z uzasadnieniem projektu wskazanej ustawy nowelizującej „nieobjęcie zasadami zmniejszania świadczeń osób, których emerytura stanowi 75% podstawy jej wymiaru, oraz osób pobierających rentę inwalidzką z tytułu inwalidztwa powstałego wskutek wypadku pozostającego w związku ze służbą lub wskutek choroby powstałej w związku ze szczególnymi właściwościami bądź warunkami tej służby, z tytułu których przysługują świadczenia odszkodowawcze, jest rozwiązaniem podobnym do przyjętego w systemie powszechnym, w którym zasad zmniejszania i zawieszania świadczeń nie stosuje się do emerytów, którzy osiągnęli ustawowy wiek emerytalny, oraz do rencistów pobierających tzw. świadczenia wypadkowe”.

W ocenie Sądu Najwyższego zgodnie z art. 41 ust. 4 ustawy zaopatrzeniowej do osób, których emerytura jest niższa niż 75% podstawy jej wymiaru - w tym również na skutek obniżenia dotychczas pobieranej emerytury w związku z pełnieniem służby w organach bezpieczeństwa państwa, zgodnie z dyspozycją art. 15b ust. 1 ww. ustawy - zastosowanie znajdą regulacje określone w art. 41 ust. 1 i 3 ustawy zaopatrzeniowej, tj. zawarte w tych przepisach zasady zmniejszania świadczeń.

Taka subsumpcja odnosi się również do sprawy S. P., co prawidłowo zinterpretowały Sady w jego sprawie. Nie można więc podzielić sugestii zawartej w skardze kasacyjnej, iż w art. 41 ust. 4 ustawy zaopatrzeniowej zostało uregulowane jedynie nieobniżanie emerytury policyjnej w razie osiągnięcia przychodu, wobec osób, których emerytura stanowi 75% podstawy jej wymiaru, a przepisy te nie regulują w ogóle nieobniżania emerytur w razie osiągnięcia przychodu przez osoby, które osiągnęły wiek emerytalny w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a ich emerytura policyjna nie stanowi 75% podstawy jej wymiaru.

Wobec komplementarności art. 41 ust. 1-4 ustawy zaopatrzeniowej i jej specyfiki nie ma podstaw do zastosowania art. 103 ust. 1 i ust. 2 ustawy emerytalnej w związku z art. 11 ustawy zaopatrzeniowej. Nie ma też uzasadnienia twierdzenie skargi kasacyjnej dotyczące nierównego „stosowania prawa” i wykluczenia niektórych funkcjonariuszy z możliwości nieobniżania emerytury, w sytuacji, gdy inne grupy emerytów, po osiągnięciu danego wieku, z tego przywileju by korzystały. W tym aspekcie zwrócić należy uwagę, że wnioskodawca początkowo miał obliczoną emeryturę w wysokości 75%, a dopiero po ujawnieniu informacji Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu Instytutu Pamięci Narodowej organ emerytalny skorygował wysokość emerytury skarżącego. Wskaźnik 75% emerytury (i odpowiednio długi staż ubezpieczeniowy) pełni więc podobną rolę jak wiek emerytalny w systemie powszechnym. Mimo więc braku takiego samego przepisu jak art. 103 ust. 2 ustawy emerytalnej, art. 41 ust. 4 umożliwia osiągnięcie przez byłych funkcjonariuszy przychodów bez fiskalnych ograniczeń w wieku bardziej korzystnym niż 65 lat. Nie był więc prawidłowy zarzut skargi kasacyjnej, że ustawa zaopatrzeniowa „zupełnie pomija osiągnięcie wieku emerytalnego, co uzasadnia, iż kwestia ta znajduje regulacje w przepisach ustawy o emeryturach i rentach z FUS”.

Kwestia ograniczenia korzyści płynących z omawianego unormowania dotyczy osób, co do których Trybunał Praw Człowieka w decyzji z dnia 14 maja 2013 r. o odrzuceniu skargi nr 15189/10 w sprawie Cichopek i inni przeciwko Polsce argumentował, że nie miał powodu do zajęcia innego stanowiska niż parlament polski, Trybunał Konstytucyjny oraz Sąd Najwyższy, i zgodził się, że państwo było uprawnione do likwidacji przywilejów emerytalnych uważanych za bezzasadne lub niesprawiedliwe, aby w ten sposób zapewnić większą uczciwość systemu emerytalnego. Zgodził się również z argumentem Trybunału Konstytucyjnego, który odrzucił twierdzenie, iż ustawa z 2009 r. służyła zemście i była kolektywną karą. Obniżenia przywilejów emerytalnych osobom, które przyczyniły się do utrzymania władzy – lub korzystały z opresyjnego reżimu, nie można uważać za karę. Emerytury zostały obniżone przez ustawodawcę nie dlatego, że ktoś ze skarżących popełnił przestępstwo albo był osobiście odpowiedzialny za naruszenia praw człowieka, ale dlatego, że przywileje te zostały

przyznane ze względów politycznych jako nagroda za służbę uważaną za szczególnie użyteczną dla komunistycznego państwa. Ze względu na powody ich przyznania i sposób uzyskania, musiały być uważane za oczywiście niesprawiedliwe z punktu widzenia wartości leżących u podstaw Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. W tej sytuacji osobista wina osób, które korzystały z takich niesprawiedliwych przywilejów, nie miała znaczenia przy rozważaniu kwestii zgodności z art. 1 Protokołu nr 1 do Konwencji. Trybunał stwierdził, że krytycznego dnia 1 stycznia 2010 r. przeciętna emerytura funkcjonariusza była nadal wyższa o 58% od przeciętnej zwykłej emerytury. Sytuacja taka wynikała głównie z faktu, że wynagrodzenia osób ubezpieczonych w systemie ogólnym były o połowę niższe niż w służbach mundurowych i że w reżimie komunistycznym wynagrodzenia w organach bezpieczeństwa państwa były znacznie wyższe niż zwykłych pracowników. Ponadto, współczynnik używany przy obliczaniu zwykłych emerytur w odniesieniu do okresów składkowych wynosił i nadal wynosi 1,3%, a więc połowę 2,6% stosowanego w służbach mundurowych. Sąd Najwyższy w uchwale z 3 marca 2011 r. doszedł do tych samych wniosków. Nie można było również pominąć faktu, że w przeciwieństwie do byłych funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa państwa, którzy jednak zachowali współczynnik 0,7% – za służbę w latach 1944–1990, ofiary represji komunistycznych w Polsce mają okres pobytu w więzieniu ze względów politycznych zaliczony do emerytury, ale przy współczynniku 0% ze względu na brak zarobków. Nie można więc było uznać, że państwo nałożyło na byłych funkcjonariuszy służby bezpieczeństwa „nieproporcjonalny i nadmierny ciężar”. Z tych względów skargi tych funkcjonariuszy jako oczywiście bezzasadne zostały przez Trybunał odrzucone.

Konkludując Sąd Najwyższy uznał, że nie doszło do naruszenia przepisu art. 103 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z art. 11 ustawy zaopatrzeniowej, dlatego skargę kasacyjną na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. oddalił.

